

УДК 811.111'25=161.2:821.111-1Томас Ділан
DOI: <https://doi.org/10.17721/if.54.23.9>

Лада КОЛОМІЄЦЬ, д-р філол. наук, проф.
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8327-6672>
e-mail: l.kolomiets@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

МАГІЯ ПОЕТИЧНИХ СИМФОНІЙ ДІЛАНА ТОМАСА ТА ПЕРЕКЛАД-ОРКЕСТРУВАННЯ

Вступ. Розглядається поетична структура окремих творів валлійського англомовного поета Ділана Томаса та можливості її відтворення в українському перекладі.

Методи. Детально аналізується звукопис поезій Томаса "Clown in The Moon", "Light Breaks Where No Sun Shines", "The Conversation of Prayer". Завдяки майстерній побудові ці твори мають виразну, неповторну настроєву атмосферу.

Результати. Автор статті подає у власному перекладі ці видатні вірші Томаса, написані в різні періоди, українські інтерпретації яких досі не публікувалися для широкого загалу. Усі три аналізовані поезії, як і загалом твори Томаса, об'єднані темою кохання, боротьби за світло і символізований ним великий дар життя. Построфічний аналіз відібраних поезій виявляє не лише складний ритмо-звукопис цих творів, а й багатопланову змістово-тематичну структуру. Кожен з аналізованих віршів-метафор інтерпретується і, відповідно, перекладається у нероздільній єдності двох його планів: духовно-ідеального та відчуттєво-матеріального, дотримуючись версифікаційної структури першотворів.

Висновки. Доводиться, що їхня символіка будується на переплетенні та взаємодії антитетичних образів і концептів. Вона спирається на звукові перегуки, які неможливо всі одночасно передати у перекладі, причому римами звукові перегуки у віршах Томаса далеко не вичерпуються (до них додаються також внутрішньорядкові алітерації, асонанси та дисонанси). Вітальна енергія поетичної мови Томаса, здатна піднімати людський дух до космічних висот, утверджує цінність життя навіть у хвилини печалі, адже в житті є людське тепло, турбота про коханих, світло надії та любові. Глибоко травматизована і незахищена від зливи негативної інформації свідомість наших сучасників нині потребує терапії творами Ділана Томаса більше, ніж її потребували сучасники самого поета.

Ключові слова: версифікаційна та змістово-тематична структура, вірш-метафора, антитетичні образи і концепти, алітерації, асонанси та дисонанси.

Вступ

Валлійський англомовний поет, автор оповідань і радіоп'єс Ділан Томас (Dylan Thomas, 1914–1953) став популярним із появою своєї першої поетичної збірки "18 віршів" 1934 р. З плином часу та новими збірками його популярність зростала. Уражений алкоголем, Ділан Томас помер у віці 39 років. Тіло поета перевезли з Нью-Йорка до Уельсу, щоб поховати біля церкви в місті Лохарн (графство Кармартеншир).

Україн вразлива, незахищена від зливи негативної інформації свідомість наших сучасників потребує терапії творами Ділана Томаса вочевидь більше, ніж її потребували загартованіші емоційно та фізично сучасники самого поета. Чимало з віршів Томаса, поєднуючи в собі модерністське й неоромантичне начала, своєю популярністю в багатомільйонній аудиторії вже тривалий час посмертно створюють йому репутацію культового поета. Наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст. ця репутація підтвердилася багатьма заходами. Так, 1982 р. у Куточку поетів у Вестмінстерському абатстві урочисто відкрили меморіальну дошку, присвячену Ділану Томасу, на якій витиснено два останні рядки з його улюбленого читачами вірша "Fern Hill" ("Папоротевий пагорб"). 2004 р. на честь поета була заснована щорічна літературна премія імені Ділана Томаса, якою нагороджуються молоді письменники до 30 років, чиї твори найкраще публікуються (рішення про присудження премії приймається університетом Уельсу). 2005 р. започаткували премію імені Ділана Томаса за кращий кіносценарій, яку присуджує Центр Ділана Томаса на щорічному фестивалі кінофільмів в уельському місті Свонсі Бей. 2014 р., відзначаючи 100-річчя від дня народження Томаса, Британська рада в Уельсі розробила цілорічну програму культурних та освітніх заходів під назвою "Фестиваль сторіччя Ділана Томаса".

Метою статті є продемонструвати можливості одночасного відтворення форми та змісту поетичних симфоній Ділана Томаса.

Огляд літератури.

Академічне дослідження творчості Ділана Томаса розквітло в англомовному світі ще на початку 1960-х рр. із появою "Читацького путівника по Ділану Томасу" Вільям Тіндолла (Tindall, 1962). Відтоді кількість публікацій про Ділана Томаса стрімко зростала. Нині англомовний сегмент Інету містить окремі академічні путівники ледь не по кожному поетичному твору Томаса, частину з яких використано в цій статті як дискусійний матеріал для аналізу перекладених у ній творів. Розвиваючи власну теоретико-методологічну концепцію перекладання поезій Ділана Томаса, представлену зокрема в публікації "Міжзор'яні вілanelи Ділана Томаса: інтермедіальні злети" (Коломієць, 2017), автор цієї статті досліджує також українськомовний сегмент Інету, у якому спорадично представлені окремі дописи про твори Ділана Томаса та переклади, головним чином, фрагментів з них.

Методи

Використовуються зіставний історико-філологічний і перекладознавчий методи, застосовуються напрацювання стилістичного, тонального, строфічного, ритмічного та евфонічного аналізу поетичного тексту. Детально аналізується звукопис поезій Томаса "Clown in The Moon", "Light Breaks Where No Sun Shines", "The Conversation of Prayer".

Результати

Автор статті подає у власному перекладі такі видатні вірші Ділана Томаса, як "Clown in The Moon", "Light Breaks Where No Sun Shines", "The Conversation of Prayer", обґрунтовуючи свій перекладацький метод. Ці твори були написані в різні періоди, а їхні українські інтерпретації досі не публікувалися для широкого загалу. Усі три аналізовані поезії, як і загалом твори Томаса, об'єднані темою кохання, боротьби за світло і символізований ним великий дар життя. Построфічний аналіз відібраних поезій виявляє не лише складний ритмо-звукопис цих творів, а й багатопланову змістово-

тематичну структуру. Кожен з аналізованих віршів-метафор інтерпретується і, відповідно, перекладається в нероздільній єдності двох його планів: духовно-ідеального та відчуттєво-матеріального, дотримуючись версифікаційної структури першотворів.

Виклад матеріалу дослідження та дискусія
МІСЯЦЬ-СКОМОРОХ (або нестерпна крихість буття...)

З ранньої юності Томас писав твори, здатні глибоко зворушувати. Так, короткий вірш-замальовка "Clown In The Moon" (дослівно: "Клоун на Місяці"), написаний 1929 р. (коли його авторові було 15), хвилює своєю трагічною тональністю. Назва вірша, яку ми перекладаємо як "Місяць-скоморох", походить від фрази "the man in the moon" ("людина на місяці"), що в дитячих оповідках означає людське обличчя, яке нібито можна розгледіти, дивлячись на диск повного місяця.

Завдяки майстерній побудові цей твір Томаса має виразну, неповторну настроєву атмосферу ліричної сповіді. Написаний від першої особи, це нібито напівдитячий вірш, із відповідним набором наївних поетизмів ("tears", "petals", "rose") у початкових рядках, які, тим не менше, метафорично поєднані між собою в оригінальний образ. Вірш зумів вмістити у мінімалістичній формі весь драматичний монолог казкового Місяця в образі скомороха, самотнього лицедія. Разом з тим, юному автору вдалося створити свіжу складну метафору в рядках 3–4: And all my grief flows from the rift / Of unremembered skies and snows (дослівно це приблизно так: "І вся моя печатка витікає із розколини / З незапам'ятованих небес і снігів"), яка спирається на внутрішньорядкову риму grief – rift, алітерації й асонанси, зокрема, алітерацію звуку [s] у словах "skies" і "snows". Перша строфа вірша добре впорядкована, вона рівноскладова (восьмискладовик) і римована, з багатою (drift – rift) і точною (rose – snows) перехресною римою, але друга строфа контрастує з нею. Вона зумисне неримована й нерівноскладова, чим передає стан схвильованості й розчуленості антропоморфізованого Місяця-скомороха, романтично закоханого в Землю, проте безнадійно рокованого на відстань.

Ось цей вірш і його переклад:

Clown In The Moon
 My tears are like the quiet drift
 Of petals from some magic rose;
 And all my grief flows from the rift
 Of unremembered skies and snows.

I think, that if I touched the earth,
 It would crumble;
 It is so sad and beautiful,
 So tremulously like a dream (Thomas, 2003b)

МІСЯЦЬ-СКОМОРОХ
 Сльоза поволі за сльозою котиться,
 Мов чудодійної троянди пелюстки;
 І такої моєї печалі вирва не гоїться –
 Кратер із непам'яті про небокраї й сніги.

Здається, ось торкнуся землі –
 А вона і розсиплеться;
 Така ж бо сумна і тендітна,
 Як марево, схожа на сон.

Далі подамо у власному перекладі ще два видатні вірші Томаса, написані в різні періоди, українські інтер-

претації яких досі не публікувалися для широкого загалу¹. Вони об'єднані темою кохання, боротьби за світло і символізований ним великий дар життя.

СВІТЛО НІЗВІДКИ ДЕ ТЬМА ЗАМІСТЬ СОНЦЯ...

Вірш "Light Breaks Where No Sun Shines" (1934) став першим опублікованим віршем Томаса, який привернув до себе увагу літературних кіл й утвердив його репутацію поета. І хоч Томас здобув славу за свої вілланели, розглянуті нами раніше, однак чимало шанувальників саме цей ранній вірш Томаса вважають його найкращим поетичним творінням, шедевром метафоричної мови, магічним і незабутнім.

Перед тим, як подати оригінал і власний переклад цього вірша, стисло проаналізуємо його версифікаційну та змістово-тематичну структуру. Вірш має п'ять строф, кожна з яких складається з шести нерівноскладових рядків, які римуються за такою схемою: абвбба тощо. Причому майже ідеально витримується такий розподіл складів між рядками: 6–10–4–10–4–10.

Цей вірш переважно сприймають як надзвичайно релігійний твір, у якому йдеться про важливість надії в людському житті та про те, як надія виводить людину з найтемніших періодів у житті, не даючи їй загинути, немов провідний світляний промінь там, куди не сягає світло сонця (Analysis of Light Breaks Where No Sun Shines). А на думку дружини і музи поета, Катлін Томас (Caitlin Thomas, 1913–1994), вірш метафорично відтворював статеві зносини. Цю тему розвивають деякі дослідники, вважаючи зокрема, що у вірші зображається перший сексуальний досвід двох юних непорочних коханців (Analysis, 2014).

Першим надамо слово Томасу, а потім перейдемо до пунктирного постстрофічного аналізу вірша:

Light Breaks Where No Sun Shines
 Light breaks where no sun shines;
 Where no sea runs, the waters of the heart
 Push in their tides;
 And, broken ghosts with glow-worms in their heads,
 The things of light
 File through the flesh where no flesh decks the bones.

A candle in the thighs
 Warms youth and seed and burns the seeds of age;
 Where no seed stirs,
 The fruit of man unwrinkles in the stars,
 Bright as a fig;
 Where no wax is, the candle shows its hairs.

Dawn breaks behind the eyes;
 From poles of skull and toe the windy blood
 Slides like a sea;
 Nor fenced, nor staked, the gushers of the sky
 Spout to the rod
 Divining in a smile the oil of tears.

Night in the sockets rounds,
 Like some pitch moon, the limit of the globes;
 Day lights the bone;

¹ Щоправда, вже переклавши вірші "Clown In The Moon", "Light Breaks Where No Sun Shines" та "The Conversation of Prayer", ми натрапили у світовій павутині на прозаїзований переклад, оприлюднений 13.07.2014 користувачем під ніком Kunigunde. Див.: Томас, Ділан. Злиття молитви. Переклад з англійської. Електронний ресурс. Режим доступу: ranglos.uscoz.ua/publ/poezija/dilan_tomas/25-2. – Дата звертання: 10.01.17. Зараз найбільше українських перекладів з Ділана Томаса належать саме Kunigunde. Серед них знайдемо й вірші, про які йтиметься далі: "Clown in the Moon" (в інтерпретації Kunigunde: "Дурень з Місяця"; переклад оприлюднено 27.06.2014) та "Light Breaks Where No Sun Shines" (в інтерпретації Kunigunde: "Зрадає світло, де не світить сонце"; переклад оприлюднено 26.02.2015).

Where no cold is, the skinning gales unpin
The winter's robes;
The film of spring is hanging from the lids.

Light breaks on secret lots,
On tips of thought where thoughts smell in the rain;
When logics dies,
The secret of the soil grows through the eye,
And blood jumps in the sun;
Above the waste allotments the dawn halts.
(Thomas, 2003a)

Вірш починається з парадоксальної тези про те, що світло з'являється лише в тих місцях, які оточені темрявою, а води струменять лише в посушливі землі. За метафоричним тлумаченням образів "світла" ("light") і "вод серця" ("waters of the heart") у першій строфі прочитуються концепти надії та віри. Як і світло нізвідки, надія приходить у найскрутніші, безвихідні часи, коли, здається, вже всяку надію назавжди втрачено. Та навіть у головах "зламаних привидів" ("broken ghosts"), які символізують собою розбитих життєвими негодами, виснажених людей, ще жевріють крихітні світляки, як промінці надії.

У другій строфі центральним є образ "свічки" ("candle"), який виступає метафорою життя і старіння. Як віск зі свічки з часом спливає, так і тіло старіє, але плід добрих справ людини не згине для всесвіту безсмертно: у молодому нащадку він знову випростає свій стан, "прекрасний, як смоківниця" ("Bright as a fig").

Третя строфа передає відчуття екстатичного піднесення, коли у свідомості запалюється промінь надії й повертає до життя згасаюче тіло. Цю живильну хвилю божественної радості, разом зі слізьми, вже ніщо не здатне спинити.

Четверта строфа повертається до темних часів і випробування світла надії зимовим холодом ночі.

У п'ятій строфі закодовано досвід відчуження надії, яка приходить таємно, коли жодна логіка не допоможе людині збагнути, що ж насправді з нею відбувається. Тоді відчуття надії, цей не подібний ні на що інше в житті досвід, стає справжнім розумінням того, що ж таке надія. Найважливіше – не дати надії згаснути в найтемнішу свою годину, інакше життя буде змарнованим, а світанок так і не настане.

Наш переклад цього вірша-метафори Томаса виконаний у нероздільній єдності двох його планів: духовно-ідеального та відчуттєво-матеріального, адже фізіологічні нюанси досвіду подружніх статевих зносин, безумовно, прочитуються в ньому, але це жодною мірою не заперечує й не применшує потужної релігійної надії, випромінюваної цим твором.

Справжня поезія є квінтесенцією правди життя, а життя неможливе без надії та віри. Тож найважливішим у цій натхненній поезії Томаса є те, що вона спонукає боротися за світло, запалює в серцях надію.

Нижче подаємо свій переклад, який точно дотримується версифікаційної схеми першотвору (абввба, гдедг тощо) і приблизно зберігає пропорційність довжини рядків у строфах:

СВІТЛО НІЗВІДКИ ДЕ ТЬМА ЗАМІСТЬ СОНЦЯ

Світло нізвідки де тьма замість сонця;
Де висохло море, тужавіє струменем серце
Морським припливом дише;
І, недоладні тіні зі світляками в мозковій ніші,
Промені світла весельцем
Раз-по-раз сягають плоті до голої кості денця.

Свіча у розкриллі чересел
Розпалює юнь і зело спопеляючи засів старості;
Де не прибуде сім'я,
Плід людський розпружиться у міжзір'я,
Смоківниці пишні парості;
Де воску спливає плоть, свіча не приховує волос ясен.

Світанок позаду зіниць;
Від тімені до пучок буруниться кров
Накочується хвиля за хвилею;
Ні гостроколом розбиті, ні брамою стримані, гейзери з
вирію
Ринуть до шпилью немов
Посмішкою віщуючи сліз маслянистих міць.

Ніч в очницях кружляє,
Наче чорнущий місяць, обшари очних яблук;
День опромінює тіло;
Де холоду нема, шквал вітроносний до жили
Роздягає зиму, зриває клокбук;
Марево весни з-під повік вислизає.

Світло нізвідки на потаємні плеса,
На верхів'я уяви, де духмяніють думки на дощі;
Де логіці край,
Таїна землі виростає крізь ока грань,
І кров на сонці нуртує з радощів;
Над спустошеним обрієм переддень згаса.

МОЛИТОВНА РОЗМОВА

Останнім розглянемо вірш "The Conversation of Prayer" (1945), що увійшов до збірки "Deaths and Entrances" ("Смерті та Входи", 1946). У цьому творі надію репрезентовано через концепт молитви. Це один із найпарадоксальніших і, можливо, найсумніших поетичних творів Томаса. Дехто з коментаторів вірша пов'язує його песимістичний настрій із депресивною картиною життя в Європі після спустошливих наслідків Другої світової війни (The Conversation, n.d.). Символіка вірша будується на переплетенні та взаємодії антитетичних образів і концептів: дорослий чоловік і дитина, наполегливість і недбалість, земна твердь і небеса, життя і сон, кохання і смерть.

Сюжетом вірша є події навколо сотворення молитви до Бога двома центральними персонажами: невинною дитиною біля ліжка перед сном і закоханим чоловіком на сходах до кімнати, де помирає його кохана. І зміст, і пристрасність цих молитов різні: дитина просить спокійного сну, але робить це механічно й недбало, а чоловік вимолює хвилини життя для своєї коханої. Відповідь на їхні молитви виявляється настільки непередбачуваною, що змушує нас, читачів, шукати якогось глибшого чуттєвого знання, аби збагнути і прийняти загадкову розв'язку, яка полягає в тому, що чоловік застане живою свою кохану, зігріту теплом його турботи, а дитина побачить страшний, можливо, убивчий сон, який віднесе її сходами вгору до кімнати, де жінка лежить уже мертва, і примусить зазирнути в очі смерті.

У пошуках розуміння суті цієї молитовної метаморфози звернімося до "Путівника по творчості Ділана Томаса" ("A Reader's Guide to Dylan Thomas") і його автора Вільяма Тіндала (Tindall, 1962, с. 305). Проте спершу наведемо текст вірша:

The Conversation of Prayer

The conversation of prayers about to be said
By the child going to bed and the man on the stairs
Who climbs to his dying love in her high room,
The one not caring to whom in his sleep he will move
And the other full of tears that she will be dead,

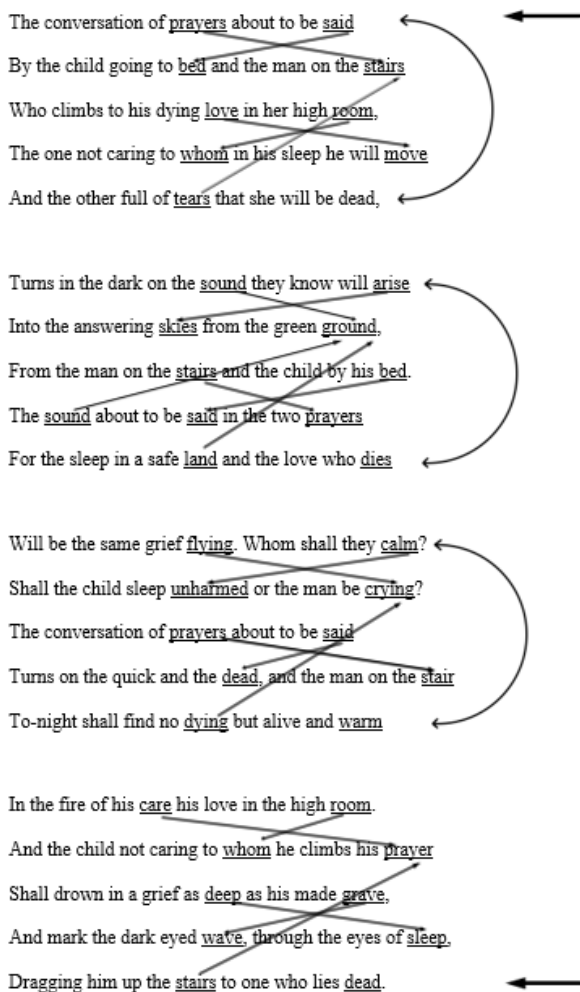
Turns in the dark on the sound they know will arise
 Into the answering skies from the green ground,
 From the man on the stairs and the child by his bed.
 The sound about to be said in the two prayers
 For the sleep in a safe land and the love who dies

Will be the same grief flying. Whom shall they calm?
 Shall the child sleep unharmed or the man be crying?
 The conversation of prayers about to be said
 Turns on the quick and the dead, and the man on the stair
 To-night shall find no dying but alive and warm

In the fire of his care his love in the high room.
 And the child not caring to whom he climbs his prayer
 Shall drown in a grief as deep as his made grave,
 And mark the dark eyed wave, through the eyes of sleep,
 Dragging him up the stairs to one who lies dead.
 (Thomas, 2003c)

Основою звукової структури вірша є перехресна рима між серединою попереднього рядка й кінцівкою наступного та, навпаки, між кінцівкою попереднього і серединою наступного.

Спробуємо схематично зобразити цей складний переклад, урахувавши кільцеву риму в усіх, крім останньої, строфах і рамкову риму в першому й останньому рядках вірша (причому зображеними схематично римами – точними, півточними, зоровими – звукові перегуки у вірші зовсім не вичерпуються):

Взаємопереплетення перехресних рим, численні звукові хіази, римування перших і останніх рядків у строфах і рамкова рима, яка зникає між собою початок і кінець вірша, внутрішньорядкові алітерації, асонанси та дисонанси, – усі ці структурні елементи працюють на ідею обміну місцями молитовних бажань, через перегуки звуків передають розмову-кружляння, коли протилежності сходяться в одній точці. У своєму перекладі ми намагалися максимально зберегти перехресне та кільцеве римування, інші важливі звукописні нюанси, а на місці точної рамкової рими подаємо приблизну. Неможливо було одночасно зі звуковою будовою передати й домінуючі ритми першотвору: анапести та поєднання пірихтів із спондеями.

Тож у нашому перекладі впадає в око більша, ніж в оригіналі, довжина рядка. Це пояснюється особливою версифікаційною структурою твору. Не даремно Вільям Тіндал назвав цей вірш "розмовою звуків" ("a conversation of sounds") (Tindall, 1962, с. 179). У звуковій будові твору розгортається його головна ідея – діалог, злиття і взаємоперетворення молитовних думок двох нібито нічим не пов'язаних між собою, цілковито різних персонажів, аж до їхнього позачасового обміну місцями уві сні:

МОЛИТОВНА РОЗМОВА

Розмова двох вечірніх молитов: одну прокаже нетямуща Дитина перед сном грядущим, а другу в лихоманці той, Кого туга пече і по сходах жене до кімнати, де гасне кохана; Один легковажно йде у незнане, куди сон його тягне пірнути, А інший дрижить від ридання судом: чи жива ще його найдорожча?

Розмова звуками благань спливе у п'їтмі до високих плес 3 ланів зелених сподівань і до самих небес, чутливих до зітхань,

У тиші чоловіка на сходах і дитини коліноуклінної зіплються душі

Звуками двох молитов, ще не промовлених все ж, Лише про цілющий сон і коханої щоб не забрав погребальний кортеж.

Однаково важка печаль наповнить простір. Кого тоді розрадити?

Чи сну безпечної дитини не завадити, чи чоловіка вирятувати з млості?

Розмова двох вечірніх молитов: одна повинна стати дужча.

Усе слова й слова про мертвих і живущих, а чоловік на сходах той

Сю ніч буде щасливим гостем, живу заставши. Невинно буде надити

Тепло її постелі, обігрітої його дбанням в кімнаті нагорі. Ну а дитя не дбає, до зорі куди сягне молитви невідбутої Печаль. Так у її глибинах і потоне, в могилі сонній свого ліжка.

І не забувши чорноокої ночі зблиску, серце його схолоне, Чужою молитвою вгору гнане, туди де вже мертва найкраща.

Для зіставлення відсилаємо і до переповідного, мінімалістично стислого та неримованого перекладу Kunigunde ("Злиття молитв") з особистого сайту Panglos:

ЗЛИТТЯ МОЛИТВ

Однакову проказують молитву
 Дитина перед сном і чоловік на сходах,

Що до коханої ведуть нагору до покоїв,
Одному байдуже, куди сні поведуть,
А інший плаче, що вона вмирає.

Вони слова шепочуть і чекають
Що скажуть небеса землі зеленій,
Дитині в ліжку й чоловікові на східцях,
Якою буде відповідь на дві молитви
Безжурним сном й коханням, що вмирає.

Чи горе відійде? Хто віднайде свій спокій?
Дитя в безжурнім сні чи чоловік в риданнях?
В одну злилися дві молитви нагадати
Про мертвих і живих, й про чоловіка,
Який вночі знайде живу, зігріту

Вогнем його кохання, там нагорі, в покаях.
Дитю байдуже, чи почує хто молитву,
Його чекає горе, глибоке як могила,
І хвилину печаль на очі ляже, що нині сплять,
Й по східцях приведе до тої, що померла. (Томас, 2015)

За Вільямом Тіндалом, "ці двоє, що піднімаються сходами до постелі, подумки підносячи свої молитви, можуть бути Томасом і його сином, чи Томасом-чоловіком і Томасом-хлопчиком. Вони можуть буквально розмовляти про молитви, які збираються от-от показувати. Проте слова "розмова" ("conversation") і "повороти/оберти/відповіді" ("turns"), які є ключами до смислу, мають багато значень. Говоріння одне з одним – це найзагальніше значення слова "розмова", що успадкувало від свого латинського походження ідею зміни/перевертання/кружляння ("turning around"), перенесення ("transposing"), повернення/віддачі ("returning"), відповіді ("answering"), заміни ("interchanging"), обміну ("exchanging"). Розмовляти може означати збігатися в одній точці ("converge"), наближатися ("approach"), перетворювати ("convert"), чи змінювати/переспрямовувати ("reverse"). Обмежувальне слово "повороти/оберти/відповіді" ("Turns") уможливорює появу з цього набору таких значень, як: зміна на протилежне ("turning about") чи заміна ("interchanging"). <...> Молитви, обдумувані на сходах, будуть переспрямовані в часі: хлопчикова молитва стане молитвою дорослого чоловіка, тоді як чоловікова молитва наближається до хлопчачої. Взаємообмін більшою чи меншою мірою зближує чоловіка і хлопчика у протистоянні життєвим викликам" (Tindall, 1962, с. 178–179)¹.

У такому освітленні закономірною сприймається і розбіжність у формах числа іменника "prayers" ("молитви") у першому рядку вірша і "Prayer" ("молитва") у його назві, у якій дві молитви стали однією. Отже, у змісті твору іменник у множині дозволяє говорити про окремі молитви, а форма однини в його назві узагальнює молитву, підкреслює об'єднання (Tindall, 1962, с. 179).

Отже, повчальна історія вірша зводиться в інтерпретації Тіндала до такого набору фактів: "... хлопчик пізнає печаль часу і життя. Навіть зараз, коли він ще не обмінявся місцем із чоловіком, темний сон здатний затягнути дитину в доросле гірке знання. Хоч молитву дорослого чоловіка почуто в цю ніч, але молитва дитини, ще не промовлена, може підноситись марно і не бути почутою цієї прийдешньої ночі" (Tindall, 1962, с. 180).

Ще однією метафорою Вільяма Тіндала для цього вірша, крім "розмови звуків", є вислів "темна симфонія" ("the dark symphony") (Tindall, 1962). Дослідник аналізує

кожну строфу, показуючи як у вірші поєднуються авторський тон, майстерність і людяність Томаса, взаємодіють смислові, звукові, ритмічні й відчуттєві елементи, а в повторях, немов ритуальних заклинаннях, і у "важких звуках" ("heavy sounds") втілюється емоційна атмосфера вірша (Tindall, 1962, с. 179).

"The Conversation of Prayer" – це вірш-роздум, вірш-питання, насичений передчуванням і вболіванням. Він прозирає в сутність людського буття, у неминуче усвідомлення смерті дорослою людиною й дитячу байдужість до неї. Тому сутнісно немає значення, ким була та жінка, за яку молився чоловік у вірші, одужала вона чи померла саме тієї або якоїсь іншої ночі, адже смерть невідворотна. І в ніч перезви молитов вона передчасно зазирнула в очі дитині.

Проте зневіра – це не релігія Томаса. У цьому вірші, як і в попередньо проаналізованих, він утверджує цінність життя навіть у хвилини печалі, адже в житті є людське тепло, турбота про коханих, світло надії та любові. А ще в людини є вітальна енергія мови, здатна піднімати людський дух до космічних висот.

Висновки

Твори Ділана Томаса приваблювали й досі приваблюють читачів своєю романтичною зарядженістю, яскравою, свіжою метафориною, незвичними образами. Окремі поетичні рядки немовби назавжди западають у пам'ять і душу. Найважливішим у натхненній поезії Томаса, проаналізованій у цій статті, є те, що вона спонукає боротися за світло, запалює в серцях надію. Доводиться, що справжня поезія є квінтесенцією правди життя, а життя неможливе без надії та віри.

Проаналізовані поезії "Clown in The Moon", "Light Breaks Where No Sun Shines", "The Conversation of Prayer" об'єднані темою кохання, боротьби за світло та символізований ним великий дар життя. Построфічний аналіз цих поезій-метафор виявляє не лише складний ритмо-звукопис цих творів, а й багатопланову змістово-тематичну структуру в нероздільній єдності духовно-ідеального та відчуттєво-матеріального. Їхня символіка будується на звукових перегуках, переплетенні та взаємодії антитетичних образів і концептів. Поліфонічна структура цих творів вимагає від перекладача уваги не лише до різних видів рими, а й до інших звукових переуків (внутрішньорядкових алітерацій, асонансів і дисонансів).

Актуальність дослідження зумовлена потребою розвивати теорію та практику відтворення художньої форми поетичного твору в перекладі як невід'ємної від його змісту.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше цілісно проаналізовано і практично відтворено складну поетичну форму таких знакових поезій Ділана Томаса, як "Clown in The Moon", "Light Breaks Where No Sun Shines", "The Conversation of Prayer", у нероздільній єдності зі змістом цих творів.

Теоретична значущість дослідження полягає в опрацюванні актуальних проблем сучасного віршознавства та віршованого перекладу, доведенні діалектичного взаємозв'язку між поетичною формою і змістом віршованого твору, зокрема на прикладі власних перекладів віршів Ділана Томаса.

Практичну цінність дослідження становить можливість використання його основних результатів у викладанні дисциплін із художнього перекладу, віршознавства, історії світової літератури, а також інших дисциплін історико-філологічного та перекладознавчого циклів. Здобутки розвідки можуть стати у пригоді не

¹ Усі переклади прозових цитат з англійської виконані автором цієї статті.

лише історикам і критикам художньої літератури та перекладач, але й перекладачам-практикам.

Список використаних джерел

- Коломієць, Лада (2017). Міжзор'яні вілanelи Ділана Томаса: інтермедіальні злети. *Всесвіт*, 3–4, 239–253.
- Томас, Ділан. (2015, 15 лютого). *Злиття молив* (Ділан Томас, Пер. з англ.) *Panglos*. https://panglos.ucoz.ua/publ/poezija/dilan_tomas/zlittja_moliva/25-1-0-266
- Analysis of Light Breaks Where No Sun Shines. (2014). *Beaming Notes*. <https://beamingnotes.com/2014/11/11/analysis-light-breaks-sun-shines-dylan-thomas/>
- The Conversation of Prayer by Dylan Thomas: Analysis, Explanation, Interpretation (n.d.). *The Conversation of Prayer* – online text: *Summary, overview, explanation, meaning, description, purpose, bio*. http://www.eliteskills.com/analysis_poetry/The_Conversation_Of_Prayer_by_Dylan_Thomas_analysis.php
- Thomas, Dylan (2003a, January 3). *Light Breaks where no Sun Shines*. *Poem by Dylan Thomas. Poem Hunter. Comments*. <https://www.poemhunter.com/poem/light-breaks-where-no-sun-shines/>
- Thomas, Dylan (2003b, January 3). *Clown in The Moon. Poem by Dylan Thomas. Poem Hunter*. <https://www.poemhunter.com/poem/clown-in-the-moon/>
- Thomas, Dylan (2003c, January 3). *The Conversation of Prayer. Poem by Dylan Thomas. Poem Hunter*. <https://www.poemhunter.com/poem/the-conversation-of-prayer/>
- Tindall, William York. (1962). *A Reader's Guide to Dylan Thomas*. Syracuse University Press.

References

- Analysis of Light Breaks Where No Sun Shines (2014). *Beaming Notes*. <https://beamingnotes.com/2014/11/11/analysis-light-breaks-sun-shines-dylan-thomas/>
- Kolomiets, Lada (2017). "Interstellar" Villanelles of Dylan Thomas and Their Intermedial Highs. *Vsesvit*, 3–4, 239–253 [in Ukrainian].
- The Conversation Of Prayer by Dylan Thomas: Analysis, Explanation, Interpretation (n.d.). *The Conversation Of Prayer* – online text: *Summary, overview, explanation, meaning, description, purpose, bio*. http://www.eliteskills.com/analysis_poetry/The_Conversation_Of_Prayer_by_Dylan_Thomas_analysis.php
- Thomas, Dylan (2003a, January 3). *Light Breaks where no Sun Shines*. *Poem by Dylan Thomas. Poem Hunter. Comments*. <https://www.poemhunter.com/poem/light-breaks-where-no-sun-shines/>
- Thomas, Dylan (2003b, January 3). *Clown in The Moon. Poem by Dylan Thomas. Poem Hunter*. <https://www.poemhunter.com/poem/clown-in-the-moon/>
- Thomas, Dylan (2003c, January 3). *The Conversation of Prayer. Poem by Dylan Thomas. Poem Hunter*. <https://www.poemhunter.com/poem/the-conversation-of-prayer/>
- Thomas, Dylan (2015, February 15). *Fusion of prayers* (Dylan Thomas, Trans. from English). *Panglos* [in Ukrainian]. https://panglos.ucoz.ua/publ/poezija/dilan_tomas/zlittja_moliva/25-1-0-266
- Tindall, William York. (1962). *A Reader's Guide to Dylan Thomas*. Syracuse University Press.
- Отримано редакцією журналу / Received: 17.01.23**
Прорецензовано / Revised: 20.02.23
Схвалено до друку / Accepted: 29.03.23

Lada KOLOMIYETS, DSc (Philol.), Prof.
 ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-8327-6672>
 e-mail: l.kolomiets@knu.ua
 Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE MAGIC OF DYLAN THOMAS' POETIC SYMPHONIES AND TRANSLATION-ORCHESTRATING

Background. The article focuses on the poetic structure of three poems by the Welsh-English-speaking poet Dylan Thomas and the possibility of their reproduction in Ukrainian verse translation.

Methods. The melody of Thomas's poems "Clown and The Moon", "Light Breaks Where No Sun Shines", and "The Conversation of Prayer" is analyzed in detail. Thanks to the skillful construction, these works have a distinct, unique mood atmosphere.

Results. The author of the article self-analyzes her own translation of these outstanding poems of Thomas, written in different periods, the Ukrainian renditions of which have not yet been published for the general public. All three analyzed poems, like Thomas' works in general, are united by the theme of love, struggle for light and the great gift of life symbolized by it. The line-by-line strophic analysis of the selected poems reveals not only the complex rhythmic-sound construction of these works, but also the multifaceted content-thematic structure. Each of the analyzed poems-metaphors is interpreted and, accordingly, translated in the inseparable unity of its two plans: spiritual-ideal and sensual-material, adhering to the versification structure of the original works.

Conclusions. The discussion in the article proves that their symbolism is built on the interweaving and interaction of antithetical images and concepts. This symbolism relies on sound echoes, which cannot all be translated in each and every detail. The sound reverberation in Thomas's poems is far from being exhausted by rhymes (inline alliteration, assonances and dissonances are also added to them). The vital energy of Thomas's poetic language, capable of raising the human spirit to cosmic heights, affirms the value of life even in moments of sadness, because in life there is human warmth, care for loved ones, the light of hope and love. Deeply traumatized and unprotected from the barrage of negative information, the consciousness of our contemporaries today needs therapy with the works of Dylan Thomas more than the contemporaries of the poet himself needed it.

Keywords: versification and content-thematic structure, poem-metaphor, antithetical images and concepts, alliteration, assonance, and dissonance.

Автор заявляє про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; у рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.